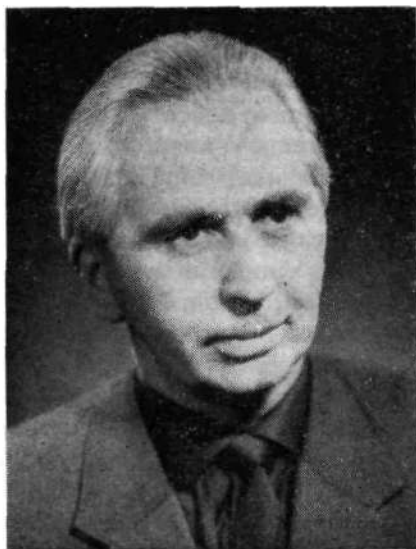

Janez
Švajncar

Travma

Kraj, prostor, čas. Spremljalo ga je zmeraj bolj in venomer. Glasov ni razložil, niti ni dojel, ali so bili to. Morebiti so bili ostanki glasov, ki jih je nekoč poslal z jezika.

Obogateti z glasovi?! Neupoštevana lastnina. Vrednosti ji sicer ne odmeri, ampak ni za odmet takale količina, ki je bila samo njegova. Sam si jo je prigospodaril, ne pridobil z nepoštenimi pomagali. Nihče se ni priglasil, da bi ocenil to njegovo premoženje.

Naj razbobna o tem? Nak, nikakor! Odpošljejo ga na preglede. Zdraviti, preprečiti zarodek, ki se bo, zanesljivo, nevarno razplodil.

To je bil usodni razlog za nastalo. Razpredal je sam s sabo, se sprehodil, popotoval. Z vmesnimi odmevi, odmori, postanki. Zakoličiti in ne razdevičiti.

Bila je in bo njegova skrivnost. Do tega ima vso pravico, prednost, ugodnosti. Varovati in zavarovati. Nepovabljenemu vstop do vrat in ne čez prag. Dopuščena možnost slutenj, ugibanj, vpraševanj, celo dvomov, ugovorov, nestrinjanj.

Pritegnilo ga je in vsesalo. Krivice? Posredniki? Nič od tega. Nastalo je in postalo, oprijelo se in znilo v eno. Pravzaprav je šele utrnilo začetek, ki se je nadaljeval in se nadaljuje. Brez konca v neskončnost, iz preteklosti v sedanjost, iz sedanjosti v prihodnost.

O tem, slednjem, nikakor ne. Noče v negotovost, hoče ostati v tukajšnjem, zaznavnem, spoznavnem, otipljivem. Zaveda se, misli so čiste in jasne, skaljenosti ne mara. Pa je bilo in je mnogo tega. Preveč. Preobilica. Presežek nad presežkom. Približa se pritajeno, sluh odpove, ker je oddaljeno, četudi na doseg prstov na desnici, ki mu počiva na mizi. Kdaj je prišla tja gor? Pred sekundo, dvema, tremi? Več jih ni bilo, urni tiktak mu je tedaj izletel iz bobničev v zven ušesne membrane.

Desnica. Roka. Nedoroljna, pohlevna, ubogljiva, prilagodljiva. Ne odreče mu poslušnosti. Še tedaj, ko si jo je požgal z vročo snovjo, ga je povešena in očrnela čakala, da jo pokliče k sebi. Povabi, da mu prinese v usta grizljaj hrane. Česa? Karkoli, da v črevesju ne bo drgeta.

Nebo se je razsulo, postavilo na glavo, prekopicavalo se nad snegom, drevesi, vetrovi, mrazovi. Šepet ni bil šepet, bilo je svarilo, bila je grožnja. Padeš in ne vstaneš. Oči v zmrzali, nos z zmrzaljo, usta zabita s cveki zmrzali. Bolelo je in skelelo in brnelo v žilah, v žilicah, v čutilih, v prebavilih, v končičih tkiva, v mesu, v mozgu, v kosteh. Odšel je gospodar, lastnik, telo, vladaj in obvladuj se samo, obup se je lotil gospodarja.

Obup zadnji postanek pred koncem. V konec torej? V brezno brez kančka svetlobe, ki je prijetna, radodarna, usmiljena, dobrih namenov. Ni bilo svetlobe, nebo si je nadelo jekleno čelado. Povsod naokoli sivina z vreščecimi vranami, ki jih ni bilo videti in so se kazale. Napovedovalke zla. Ni se bližalo, bilo je že navzoče — v motorjih motoristov, osebnih avtomobilov, tovornjakov — v topovih, mitraljezihi, hitrostrelkah, puškah — v pogledih in prijemih očeladenih postav. Sprožiti, zadeti, pokončati — so spodbujala naglo vrteča se kolesa in puščala za sabo sledove vreznin.

Drobec poleg te ceste, ki je nikoli poprej ni ugledal in ni vedel, da je tam. Speljana zaradi nekoga in nečesa. Po ravnem, položnem, suhem, vlažnem, zelenem, ožganem, po trdem in mehke, med travniki in polji, med nižinskimi gozdovi in sadnimi drevesi, med hišami in kolibami, med rojaki, sosedi, med ljudmi.

Pes je slišal grmenje topov in se je odzival zavijajoče. Stal je sredi pustega polja, majhen, komaj opazen in obračal glavo kvišku. Sicer je bil velik, s sršečo dlako in z naperjenim repom, strašen, grozljiv. Z vratu mu je visela členkasta veriga. Pobeg z verige? Pobeg z dvorišča? Pred kom? Pred domačimi? Pred nasiljem?

Tedaj ni videl tega zabludelega psa. Nikogar, ničesar. S pogledom je zajemal praznino zunaj, polnost v sebi. Pripravljaj se je na odločilno dejanje. Nasilje nad sabo, da ubeži nasilju od zunaj. — Konj! Svinjski pes! Bedak! — Vsak dan, zmeraj vnovič psovke teh, ki so bili venomer poleg njega. — Nikamor od tod! — Kratko. Rezko. Ukazujoče.

Ni se mogel odločiti. Z vročo snovjo po desnici? Pošastno. Misel ne dojame te možnosti. Kdo bo prvi? Nekdo mora biti prvi. Obupno je, nevzdržno. Utekla je mladost. Klavrne postave z ugašajočimi očmi, z obledelimi in ugreznjenimi lici. Moč še ni skopnela iz njih. Roke so jim služile. Noge so jim služile. Prsti na rokah. Prsti na nogah. Ni bil eden sam, bilo jih je dvakrat deset. Na vsaki roki po pet, na vsaki nogi po pet. Združeni so bili močni. Enotni in močni. Oprijeli so se kamnitih plošč, kablov, zabojev, krampov, lopat, železnih drog in jih ponesli na ramena. Dotikali so se tal in pomagali nogam pri gibih in premikih.

Začeto in nikoli končano. Jutro, dan, noč. Tako od začetka v ponavljanje. Do ran, do skelenja. Do zatrdlin, do gnojnih čirov. Do zaskalitev, do prebitih nohtov. Do zvinov nog, do zlomov rok, nog.

Pičli obroki hrane. Če je čobodra sploh bila hrana, če so štrclji korenja, pese, kolerabe, zelja sploh bili grižljaji. Ródi zvári in opárice v podhranjena telesa. Rožljajoče žlice. Rožljajoča usta. Zdrizasto, prežvečeno. Brez okusa. Trebuhu uporniki. Želodci uporniki. Vzbruhi, izbruhi. Ostudni izmečki v izmečke. Spremljevalki: bledica, onemoglost.

Kletvice v kletve. Psovke med njimi samimi lažja oblika negodovanja. Siceršnje negodovanje v krike in izkrike. Izkričati se, da odleže silen pritisk. Trenutek zadovoljstva. Lažnost, ki so se je oprijeli in jo nosili v sebi. Za svojo rabo. Za namišljeno potešitev. Morali so paziti na sumljiva ušesa. Bila so med njimi. V spanju in budnosti naravnana na njihova usta. Barometer vedenja posameznika. Z nalogo sporočiti nasilnikom, ki so si za cigareto, za dogorelo cigareto pridobili in zagotovili ta ušesa.

Lakota v trebuhu, kletev na jeziku, mrak v možganih, tema v srcu. Njihovo sodelovanje v ogroženosti. Obup je pozvaljal z velikim zvonom. Spomin v otroštvo. V zvoniku je ostal za prebitek najmanjši zvon. Pred njegovim rojstvom so se oglašali štirje bronasti. Pred njegovim rojstvom je bila prva velika svetovna morija. Pred njegovim rojstvom so tri večje bronaste zvonove vrgli iz zvonika. Bronasti oznanjevalci božje besede v topove. Topovi v poslopja, v zemljo, v vojake. Črna sporočila. Matere v črnem. Dekleta v črnem. Sorodniki v črnem. Duhovniki v črnem. Križi na pokopališčih v črnem, na bojnih poljanah v zelenem. Žalost, žalost, žalost. Črnina v molk, solze v molk.

Prihod pod lobanjsko skorjo. Opilki in žebličji v možgane. Najmanjši zvon v možgane. Njegovo otroštvo v mladost, vanjo najmanjši zvon v spremstvu treh večjih zvonov. Spet so se v zvoniku družili štirje bronasti oznanjevalci božje besede. Različnih velikosti, različnih namenov. Vsi štirje za rojstva, poroke, smrti, praznike. Njihovo oglašanje prilagojeno denarju. Morebiti okusu. Morebiti izročilom rodov. Preprosto, razumljivo. Večkrat ponovljeno, da se oprime možganskih zavojev, kjer je to.

Že poprej ga je spremljal glas tega najmanjšega zvona. Vetrovi? Zračni tokovi? Naravnost do njega? Oprijeti se ga, zajeti v ples. Stopicanja na mestu, v krogu, na neznatni zaplati zemlje, ki ji nihče ne izmeri dolžine in širine; v globini je bil izvedenec. Ponekod eden, ponekod dva. Poznavalca materije. V pravokotno izkopani jami, vsak na svoji strani, kabel posredi med njima, tik poleg njunih kolen, da sta zadevala v svinčeni oklep — smolnate niti, kovinski trakovi. Pod njimi izolirane žice. Spojiti jih v celoto, v povezanost. Za vsakdanjo rabo ustom in ušesom. Za medsebojne klice. Priklicati, sporočiti. Telegrafski slog: kratko, bistveno. Resno, resno. Nič za razvedrilo. Nič za smeh. Samo za zmago. Za zmago nad ljudmi, nad pokrajinami, nad vsem, kar so premogli v teh pokrajinah, ki so jih zapolnili z vojaki, s tanki, s topovi, z orožji, s kamioni, z orodji. Orožje zanje, krodja za prostosti oropane. Naboji in izstrelki v vsakogar, kdor se ne ukloni. Ukloniti se proti sebi.

Brzice v njegovih očeh, brzice v pretokih njegovih žil. Slapovi so mu pogrnili pomisleke, kaj in kako bo. Hipoma, kasneje. Posledice bodo. Ni maral posledic, maral je trenutnost. Izpeljati, kar se je namenil. Uresničiti. Udejaniti. Nemogoče pripeljati v mogoče. Fantje v skupini so dejali, da je tvegano. Fizično iznakaženje telesa. Uda. V njegovem primeru roke. Niso ga vprašali, ali si bo izbral levico ali desnico. Skrivnost pred njimi. Skrivnost samo njegova. Niso ga vprašali, zakaj jim je le na jezikih. Izrečene besede so nametali na slamo, na kateri so ležali nizko pri tleh in na pogradih.

Previdno je nosil svojo skrivnost. Buden v onemoglosti. S hrbtom v koritu tovornjaka. Lačen, majava kolena, zgibi. Navzdol iz pokončnosti. Ne več pokončen. Na dveh nogah, ki se premikata skladno, matematično pravilno. Naprej, samo naprej. Proč od tod, s tega prekletega prostora. Obdanega s svinčenim oklepom. Svinec v zraku, svinec v nogah. Glava navzdol, ramena navzdol, roki navzdol. Teme v koritu tovornjaka, lakti tam, vsaka koščica tam. Izproženost je telesu všečna. Za počitek. Za osvežitev. Za zbiralnik odtekle moči. Odhod v neznano? V nič? Kako naj to dopove fantom v skupini?!

Fantje v skupini niso dojeli, kaj se je dogajalo v njem in z njim. Niso niti slutili, da je pred neponovljivo odločitvijo. Sam s svojo stisko. Niso utegnili. Vsi so se ukvarjali s sabo. Vsak po svoje. Malodušni so tarnali in klicali na pomagaje starše. Rodno mater, rodnega očeta. Pošiljali so jima solze in prošnje: Odrešita me, ne vzdržim, ne morem več tako pasje živeti. Bojevitejši so stiskali pesti, škripali z zobmi. Eni in drugi pa so že kar takoj in vsak dan poslej spoznavali, da so vkleščeni in ne morejo nikamor. Pobeg? Ni bilo mogoče. Ni bilo najmanjše možnosti. Tudi ko bi bila, je ni bilo mogoče izpeljati. Pobeg v prostost je bila navidezna verjetnost. Iz zasede v zasedo. Od vanj naperjenega strelnega orožja do vanj naperjenega strelnega orožja. Preskok čez jarek, padec v jarek. V prevrtanost kosti in mesa, v šumenje lastne krvi.

Materin poseg. Ona ga je prva popeljala v božji hram. Med angelce z zlatom pretkanimi krili, pred svetnike v dragocenih oblačilih, do ograje, za katero se je dvigal oltar s prižganimi svečami. V nosnici vonj po kadilu, v ušesih zvonkljanje ministrantovega zvonca in bučanje orgel s kora, v očeh duhovnik v ornatu. Dotaknilo se ga je in oprijelo. Oči so hotele ponovitve, tudi ušesa, tudi možgani. Videti, slišati, vtisniti si v spomin. Postati del tega lepega. Prihajal je iskat to lepo. Za nadomestilo resničnosti okoli sebe. Utesnili so mu prostost. Mati nenehno vanj: Ostani tukaj! Ne tja! Tam je sosedovo! Pusti jabolko! Pusti hruško! Pusti slivo! To sadje ni naše! Povsod opozorila, povsod prepovedi.

Na hrbtu z očmi po nebu. Privid? Bolna domišljija? Posledica preutrujenosti? V slednjem se mu je odkrivala resnica. Slepeči pasovi. Zvezdni utrinki. Prvič je to pomembno. Zapomnil si je. Takrat ni bilo pomembno, ker ga je misel zakasnila. Morala bi sodelovati v istem hipu, ko se je zvezda utrnila. Ko je odbežala z ugaslim repkom. Zdaj je bilo pomembno. Pomislil je na svoj položaj. Brezupno. Kako iz tega? Prebiti se! Otrresti se! Odložiti s sebe. Za zmerom! Da ne bo več sedanji, tukajšnji. Vroče si želi postati prejšnji, četudi ni bilo obilja. Bilo je znosno. Boljše. Neprimerljivo. Vrniti se k izhodišču. Mora. Ker je to tisto usodno in odločilno, namenjeno njemu.

Morebiti se mu ni porodilo prav tedaj. Kljub temu je bilo v njem. V možganih, v srcu, v čutih. Roke so čakale, noge so čakale. Pomembno je, da sodelujejo. Drugače se ne posreči. Posrečiti se. Uspeti. Doseči. Zmagati. Sam nasproti vsem! Ni več utrujenosti, ni več onemoglosti. Želodec melje prazne merice hrane. Vztrajno, brez presledka. Povešene stene se bočijo, ravnaajo, izravnaajo, vplivajo na počutje. Vzdržati do konca. Do konca?! Ne

ne, v začetek začetka. To je njegov začetek, njegov upor proti vanj naperjenemu nasilju. Ni hotel sam, uklonili so ga. Iztrgali od tam, kjer je pognal korenine. Vseh niso iztrgali. Na to niso pomislili. Niso pomislili, da je zaraščen z domačimi, z domačo zemljo, z domačim soncem.

Te zvezde nad njim so njegove. Lasti si pravico do njih, nihče mu jih ne odvzame. Prinašal jih je gor. Vsak dan v tem času. V mraku, ki se je potem odel z nočjo. Prost on, proste zvezde. Na tej poti. Na teh poteh. Na teh vračanjih k skupini fantov iz njegovih krajev. Iz njegove in njihove domovine. Nima je več, nimajo je več. Njegove in njihove so le še zvezde nad njimi. Bolj njegove kot njihove. Oni so zdaj pod streho na pogradih s slamo, on je tukaj. Nebo mu je streha. Zvezde so mu streha. Pogledi navzgor. Visoko visoko. Kje so utrinki? Ni utrinkov! Nobena zvezda se ne utrne, nobene ne pričaka z enkratno željo v izpolnitev.

Želi si . . . Mnogo, malo, nič. Ne more si želeti. Brezupno je. Ne more se mu izpolniti želja. Bog? Takrat je v božjem hramu zrl nanj z oboka cerkvene ladje z enim edinim očesom v trikotniku. Trikotnik s sončnimi prameni. — Kakor bo božja volja, tako se ti bo godilo na tem svetu. Materine besede. Potegnila ga je za roko, ker je postal in lovil v poglede ljudi, ki so se vsuli skozi velika vrata, da so postala premajhna zanje.

Božja volja?! To, kar se z njim dogaja? Iskal je božje oko na nebesnem oboku. Nobenega trikotnika. Zvezde, zvezde. Mora se prikazati, četudi neviden, mora vzklikniti sem dol proti njemu. Spodbudno, tolažeče. — Ti nisi izgubljena ovca, jaz, pastir, sem nad tabo in s tabo. Ti iz moje črede. Vmes navček v ušesih. Naznanilo smrti? Noče umreti, ne zdaj in ne tukaj. Hoče čutiti svojo mladost. Živeti nedoživeto. Surovo so ga pahnili čez prag. Opoetekel se je in padel na trebuh. Ujel se je na roke. Obvaroval glavo pred kamnom. Nos pred gramozom. Usta pred kremenasto prstjo. Bolečine v tilniku. Bolečine v hrbtu. Dobro naravnani sunki. V občutljivost, v ranljivost. Pognali so ga iz hiše, kjer mu je zibka ponudila toploto in domačnost. Ki ga je izzibala pod mizo, pod stolec, po deščičastih tleh, do vzdidanega štedilnika, do zamreženega okna. Ga odposlala skozi vrata. Za odhod, za vrnitev. Rodni dom v njegovih odhajanjih in prihajanjih. Očeladene olivno zelene postave pa z orožji po njem čez prag.

Zakaj? v njem, zavoljo česa? v skupini odpeljanih fantov. Zakaj? v kolesih tovornih vagonov. Zavoljo česa? V odmikajoči se domači pokrajini.

Korito tovarnjaka mu je odklonilo gostoljubje. Voznik ga je pognal iz korita. Njegove besede naboji. Poslani v mozeg, v tkivo, v vse dele telesa. Žalitve, izničenja, psovke. Grožnje s kaznijo. Grožnje s fizičnim uničenjem. Sadistična samopašnost. Sadistična privoščljivost. Sadistična samozadostnost samovoljnosti. V imenu zahtev. V znamenju kljukastega križa. Za poveljanje sebe. Za svojo nezmotljivost. Za uveljavitev prestiža, ki mu ga on ni kratil. Ni mogel, ni hotel, ni maral. Bilo je brez pomena. Njegova onemoglost v koritu tovarnjaka je bila le njegova. Za nasilnika ni pomenila nič. Manj ko nič. Proč s slabotnim, nadomestilo zanj močnejši. Zahteval je močnejšega, njemu, zavrženemu, je zaželel mržnjo, gnus, zlo. Odstrel. Zbris. Ni se zanimal za vzrok nastalega. Zanimal se je za svojo ošabnost.

Svoja in tuja ošabnost. Ne zblížata se. Njegov primer ni bil osamljen. Bili so še drugi primeri. Zunanje podobni, notranje različni. Sprejeti za dejstvo. Za edino možnost. Nasprotnost pelje v pogubo. Ostalo mu je globoko notri. Materina roža: potrpljenje je božja mast. Položil je roko na to njeno rožo. Pokriti. Zakriti. V tem podivjanem času ne pomirja oči. Ščuva jih iz duplin. Ven! Ven! Zapičiti se. Prevrniti. Potolči. Mati ni slutila sedanjosti. Zakopala jo je v blazino, napolnjeno s koruznim ličkanjem. Doma na koruznem ličkanju, tukaj na nastilni slami. Doma ocvirki, žganci, tukaj pomije. Pomije posladek za prašiča. On ni prašič, fantje iz skupine niso prašiči. Jesti hočejo po človeško, nočejo se krmiti po prašičje.

On in fantje prašiči. Za zakol. Za zmrzal. Za črve. Na površini. Ogrudena trupa za novo skotene šakale.

Pobiral se je tal. Klecal. Štorkljaj z okončinami polomljenih udov. Ti šumi v ušesih. To oglašanje najmanjšega zvona v domačem zvoniku. Materina podoba v hiši, na prostem. Njene pregibajoče se ustnice. Njeni šepeti njemu: Vzdrži! Ne kloni! Sadika je upogljiva, drevo se prelomi. Ona drevo, on sadika. Rada je primerjala z naravo. Vračala se v naravo: — Iz prsti si in v prst se povrneš. Zatrkljali so se mu z lic orehi smeha. Bežal je od nje. Umikal se njenim pogledom, njenemu sluhu. Ubežal ji je. Njenim besedam ni ubežal. Svarilo, svarila. Venomer poduk. Zagradila mu je gibanje. Zožila prostor. Nikamor! Povsod omejitve, nevarnosti. Na sedanjo ni pomislila. Ni pomislila, da bo nekoč tukaj. Ta nekoč je bil včeraj in je danes in bo jutri. Kaj pa če tisti jutri njega ne sprejme? Mora ga sprejeti! Kakor je včeraj sprejel danes in je danes sprejel jutri iz dneva v dan od takrat, ko je tukaj. Tukaj je on, tukaj so fantje iz skupine. Veriga živih, ki nočejo smrti. Nočejo je, ker jo prezirajo. Nasilniki prezirajo njih, oni nasilnike.

Živeti in preživeti. To je bilo v njem. V vsakem hipcu. Globoko v možganih. Med psovskami in grožnjami nasilnikov. Med vzdihom in kletvami fantov. Med šumi motorjev in očeladenih glav in vanj naperjenimi orožji. Med laježem zabludelega psa in oglašanjem najmanjšega zvona in materinih opozoril. Med njim in posodo z vročo snovjo.

Roki prijateljici. Obe sta sodelovali. Leva v ospredju, desna v ozadju. Napadalka, branilka. Levica je narahljala žičnat oprimek. Razvozlala je voz. Preudarno prekritje vzroka in posledice. Vključenost miselnih nitk. Zabrisati sledove tveganega. Preučitev najmanjše napake.

Možgani — čudodelna tvorba. Njegov pomočnik. Njegov svetovalec. Njegov varuh. Njegov vodnik. Po njihovih napotkih, poveljih. V omejenem krogu. V omejenem prostoru glave, trupa, rok, nog. Znotraj njih. Namenjeno le njemu. Nobenemu drugemu. Niti prijatelju niti sovražniku. Nasilniki okoli njega niso slutili. Niso domnevali. Njegovi možgani so bili močnejši od njihovega nasilja. V njihovem nasilju so oblikovali upor. Upor enega proti njim nad samim sabo. Upor-samomor. Četudi. Poskusiti. Tvegati. Upor se porodi iz nasilja.

Prekipelo je v njem! Na smrt ni pomislil. Pomislil je na prostost. Do sebe samega, nad samim sabo. Žrtev za fante v skupini. Njegov prispevek

skupnemu gorju. Celoti. Vsem tukaj in tam daleč za sivino zastora. Za meglo, za snegom. V daljavi. Vedno razsežnejši, vedno mračnejši.

Krik. Več krikov. Boleče, boleče. Žgoče, žgoče.

On ni slišal nasilnikov nad sabo. Njegova požgana desnica jih je slišala. — Konj! Saboter! Svinjski pes! Saboter! Bedak! S a b o t e r !

Oba sta ležala na zmrzali. On-desnica: nerazdružljiva prijatelj. Tukaj zdaj, tamkaj potem.

Ivo
Antič

Kosovel 1984

I

1.1. Na sledi Peirceove utemeljitve moderne semiotike lahko »integralni diskurz« sleherni (poljubno izbrano) stvar analizira skozi njeno triadno funkcionalnost kot znak, ki je »trinitarni monstrum«: firstness — secondness — thirdness ali vzorec — objekt — interpretant (ali s »tradicionalno« terminologijo: forma — vsebina — interpretacija). Po Benseju je semiotika gradacija ali degradacija znakov, klasifikacija je torej njen »princip proizvodnje«. Zunaj resne relevance ostajajo očitki, ki jih je moč predvidevati v glavnem najbrž od nekaterih »spontanizmov« in »materializmov«. Prvi so alergični na vsako temeljitejšo teoretizacijo, sistematizacijo in strukturalizacijo, saj se jim stvarnost kaže kot nekakšna »svoboda in spontanost«, čeprav je jasno, da brez določene »sistema« in »nasilja« ni moč opraviti niti najbolj preprostega dela in da je v vsem neka mera, vsaj kot smrt. Za »spontaniste« je torej t. i. »predalčkanje« ena od glavnih pregreh nad resnico, pri tem pa seveda tudi sami pridno uporabljajo razne »predale informacij«, če hočejo biti kolikor toliko operativni. »Materializmi« pa znajo biti alergični na različne oblike t. i. »metafizičnih idealizacij«, pri tem pa gredo z voluntarizmom, ki ne pozna najmanjše zadrege, prek dejstva, da se njihovo lastno »nakladanje« neredko spreminja v čisto metafiziko; »metafizični materialisti« (kot jim je rekel Lenin) niso nikakršna posebna redkost. Zanje semiotična triada seveda »sumljivo diši« po krščanski sveti trojici in platonistični trihotomiji (lepota, resnica, dobrota), čeprav je moč trojnost izvajati tudi iz praktičnega arhetipskega eksistencialnega izkustva (vsak pojav ima nekaj začetek, vrh, konec ali rojstvo, boj, smrt). Trojnost je »krog«, znotraj katerega se izčrpa ciklični cirkulacijski »kapital« (energijska zaloga) vsakega pojava. Marx, ki je »bog« nekaterih »materialistov«, je napisal Kapital v treh knjigah, kar je le najbolj očitna trojnost; pri njem pa se različne triadne sheme pojavljajo na marsikaterem bistvenem, simptomalnem mestu. Človekovo »predzgodovino« določajo sužnjelastništvo, fevdalizem in kapitalizem, medtem ko socializem odpira nov horizont; kapital kroži kot proizvodni, blagovni in denarni kapital; Borchardtova priredba Kapitala se začne s »poglavjem o trinitarni formuli« (S. Krašovec), ki jo sestavljajo blago, cena in profit ... Tudi Engels je s svojo sociološko analizo utemeljil »triadno« (Izvor družine, privatne lastnine in države), v čemer je danes moč videti kroženje